ECLI:LV:AT:2026:0422.A420158324.13.L

Lieta Nr. A420158324, SKA-422/2026

Administratīvo lietu departaments

Latvijas Republikas Senāts

RĪCĪBAS SĒDES LĒMUMS

Rīgā 2026.gada 22.aprīlī

[1] Senātā saņemta pieteicējas /Persona A/ kasācijas sūdzība par Administratīvās apgabaltiesas 2025.gada 5.decembra spriedumu, ar kuru noraidīts pieteicējas pieteikums par Jūrmalas bāriņtiesas 2024.gada 2.aprīļa lēmuma Nr. 1.3/50 (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) atcelšanu.

Apgabaltiesa pievienojās pirmās instances tiesas sprieduma motivācijai un konstatēja, ka vairs nepastāv Civillikuma 203.panta pirmās daļas 5.punktā noteiktais aizgādības tiesību pārtraukšanas iemesls, jo pierādījumu kopums nenorāda uz bērna tēva vardarbību pret bērnu un nav konstatējami arī citi apstākļi, kas būtu tiesisks pamats neatjaunot bērna tēvam iepriekš pārtrauktās bērna aizgādības tiesības. Līdz ar to ar pārsūdzēto lēmumu pamatoti atjaunotas bērna tēvam pārtrauktās bērna aizgādības tiesības.

[2] Pieteicēja kasācijas sūdzībā norāda, ka apgabaltiesas spriedumā neesot norādītas materiālo tiesību normas, kas pamatotu, tieši kādēļ bērna tēvam nebūtu pārtraucamas aizgādības tiesības. Apgabaltiesa nepamatoti neesot piemērojusi Civillikuma 203.panta pirmās daļas 3. un 5.punktu, esot nepareizi interpretēja Civillikuma 179. un 181.pantu, kā arī neesot analizējusi Bāriņtiesu likuma 22.panta pirmās daļas 5.punktu. Apgabaltiesa spriedumā nonākusi pretrunā, raksturojot bērna tēvu kā vardarbīgu personu, kura gan pušu kopdzīves laikā, gan pēc kopdzīves pārtraukšanas īstenoja fizisku un emocionālo vardarbību pret pieteicēju un bērnu, un tajā pašā laikā bez jebkāda pamata secinot, ka nav pamata neatjaunot bērna tēvam aizgādības tiesības. Apgabaltiesa nepamatoti vērtējusi pieteicējas un bērna tēva konfliktus. Tāpat apgabaltiesa neesot novērtējusi lietā esošos pierādījumus atbilstoši Administratīvā procesa likuma 154.panta prasībām, un šis pārkāpums novedis pie tā, ka lietā neesot noskaidrota objektīvā patiesība, jo lietā esot pierādījumi par bērna tēva veikto vardarbību pret bērnu, piemēram, policijas izsaukumu skaits un iepriekš piemērotā pagaidu aizsardzība pret vardarbību. Bērna tēvs pēc Rīgas rajona tiesas tiesneša 2021.gada 27.septembra lēmuma lietā Nr. 3-12/06051-21/27 par aizliegumu bērna tēvam satikties un uzturēt saziņu ar bērnu, sākot ar 2024.gada augustu esot zvanījis, rakstījis un sūtījis bildes bērnam, neskatoties uz noteikto aizliegumu.

Senatoru kolēģija atzīst, ka pieteicējas argumenti nav pamatoti.

[3] No kasācijas sūdzības redzams, ka pieteicēja atkārtoti norāda uz visiem faktiskajiem apstākļiem (kriminālprocesu pret bērna tēvu, iespējamo bērna tēva vardarbību pret pieteicēju un bērnu, dažādu iestāžu, tostarp vispārējās jurisdikcijas tiesas, veiktajām darbībām, problēmām saistībā ar saskarsmes tiesību ievērošanu), ko norādījusi arī pieteikumā un apelācijas sūdzībā. Tāpat pieteicēja kasācijas sūdzībā pievērsusies vairāku dokumentu analīzei, norādot, ka apgabaltiesa tos nepietiekami ņēmusi vērā (piemēram, VSIA „Rīgas psihiatrijas un narkoloģijas centrs” Ambulatorās kompleksās tiesu psihiatriskās-tiesu psiholoģiskās ekspertīzes 2021.gada 8.novembra atzinums Nr. 02.02-04/6065/2021 un 2024.gada 20.augusta atzinums Nr. 02.02-04/8763/2024).

Senatoru kolēģija konstatē, ka apgabaltiesa, ņemot vērā pievienošanos pirmās instances tiesas sprieduma motivācijai, ir izvērtējusi visus pierādījumus, kas pieteicējas ieskatā apliecina bērna tēva vardarbību pret bērnu, kā arī citus dokumentus (tostarp ekspertīžu atzinumus), uz kuriem pieteicēja norādījusi kasācijas sūdzībā. Tāpat tiesa ir izvērtējusi visus būtiskos apstākļus lietā. No minētajiem kasācijas sūdzības argumentiem secināms, ka pieteicēja nepiekrīt tiesas veiktajam faktisko apstākļu un pierādījumu novērtējumam un ka pieteicējai ir atšķirīgs viedoklis, kādi secinājumi tiesai bija jāizdara. Senatoru kolēģija atzīst, ka kasācijas sūdzības argumenti ir vērsti uz pierādījumu pārvērtēšanu, kas nav kasācijas instances tiesas kompetencē. Tā kā nav konstatējamas acīmredzamas kļūdas pierādījumu vērtējumā, nav pamata konstatēt Administratīvā procesa likuma 154.panta pārkāpumu.

[4] Pieteicēja kasācijas sūdzībā norādījusi, ka tiesa Civillikuma 203.panta pirmās daļas 3. un 5.punktu (*Aizgādības tiesības vecākam tiek pārtrauktas, ja bāriņtiesa atzīst, ka vecāks ļaunprātīgi izmanto savas tiesības vai nenodrošina bērna aprūpi un uzraudzību un konstatēta vecāka vardarbība pret bērnu vai ir pamatotas aizdomas par vecāka vardarbību pret bērnu*) nepiemēroja, uzskatot, ka tas var ierobežot tēva saskarsmi, balstoties uz kļūdainu atziņu, ka starp vecākiem notiek savstarpējie konflikti, kas saistīti ar bērna aizgādības tiesību un saskarsmes tiesību īstenošanu, lai arī izskatāmajā lietā šādi apstākļi nepastāvot. Minētā norma esot jāpiemēro kā līdzeklis bērna aizsardzībai no tēva sistemātiski īstenotas vardarbības, par ko lietā esot vairāki pierādījumi. Tādējādi tiesai bijis jāvērtē, vai konkrētajā gadījumā nepastāv Civillikuma 203.pantā trešajā daļā (*Aizgādības tiesības vecākam var tikt pārtrauktas arī gadījumos, kad vecāks ļaunprātīgi izmanto savas tiesības, nepildot tiesas nolēmumu lietā, kas izriet no aizgādības vai saskarsmes tiesībām, ja tas nodara būtisku kaitējumu bērnam un ja nepastāv otram vecākam šķēršļi īstenot bērna aprūpi*) un piektajā daļā (*Bāriņtiesai ir tiesības lemt par prasības celšanu tiesā aizgādības tiesību atņemšanai pirms šā panta ceturtajā daļā noteiktā termiņa iestāšanās, ja tas ir bērna interesēs*) paredzētie priekšnoteikumi administratīvā akta izdošanai.

Senatoru kolēģija konstatē, ka apgabaltiesa rūpīgi izvērtēja visus pieteicējas norādītos apstākļus un pierādījumus, kas pieteicējas ieskatā būtu pamats aizgādības tiesību pārtraukšanai bērna tēvam. Tas, ka pieteicēja nepiekrīt attiecīgajam vērtējumam, nenozīmē, ka tiesa minētās tiesību normas nav piemērojusi vai ir nepareizi interpretējusi. Tiesa no pierādījumiem kopumā ir secinājusi, ka nepastāv Civillikuma 203.panta pirmās daļas 5.punktā noteiktais aizgādības tiesību pārtraukšanas iemesls, jo netika konstatēta tēva vardarbība pret bērnu un pamatotas aizdomas par tēva vardarbību pret bērnu. Tāpat tiesa ir vērtējusi, vai ir pamats piemērot Civillikuma 203.panta pirmās daļas 3.punktu, un atzinusi, ka, lai arī uzturlīdzekļi ir viens no veidiem, kā rūpēties par bērnu, tomēr uzturlīdzekļu nemaksāšanas fakts pats par sevi, nepastāvot citiem apstākļiem lietā, nevar būt pietiekams pamats aizgādības tiesību pārtraukšanai. Konkrētajā gadījumā nav saskatāms pamats turpmāk bērna tēvam ierobežot bērna aizgādības tiesības tāpēc, ka viņš nav maksājis uzturlīdzekļus tieši pieteicējai un apmērā, kādu pieteicēja uzskata par nepieciešamu. Pieteicēja ir saņēmusi uzturlīdzekļus no bērna tēva ar Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācijas starpniecību. Ja bērna tēvs nemaksāja uzturlīdzekļus pietiekamā apmērā, pieteicēja tos varēja piedzīt no bērna tēva civiltiesiskā kārtībā.

Attiecībā uz Civillikuma 179. un 181.panta pārkāpumu konstatējams, ka kasācijas sūdzībā nav norādīts pamatojums, kā tieši izpaudies šo normu pārkāpums. Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 328.panta pirmās daļas 6.punktam kasācijas sūdzībā jānorāda, kādu materiālo vai procesuālo tiesību normu tiesa ir pārkāpusi, un pamatojumu, kā izpaužas šis pārkāpums.

Tādējādi minētie kasācijas sūdzības argumenti nevar būt pamats kasācijas tiesvedības ierosināšanai.

[5] Pieteicēja kasācijas sūdzībā norāda, ka bāriņtiesa neesot pildījusi ar Bāriņtiesas likuma 22.pantu uzliktos pienākumus. Atbilstoši Senāta judikatūrai bāriņtiesai vecāku domstarpības jāpalīdz risināt ne tikai formāli, piemēram, uzdodot apmeklēt kursus, bet jāiedziļinās situācijā pēc būtības, meklējot labākos veidus, tostarp efektīvi sadarbojoties ar sociālo dienestu un citām institūcijām, kā noregulēt attiecības starp vecākiem tā, lai viņi spētu īstenot bērna kopīgu aizgādību un vienoties par jautājumiem, kas būtiski ietekmē bērna attīstību, taču šajā situācijā tas netika darīts. Papildus konstatējama bāriņtiesas bezdarbība, jo bāriņtiesa nenosūtīja informāciju Valsts policijai par iespējamo bērna tēva veikto vardarbību pret bērnu, kad pieteicēja bija vērsusies bāriņtiesā ar šo informāciju.

Senatoru kolēģija konstatē, ka minētie argumenti ir izteikti tikai kasācijas sūdzībā. Proti, šādi argumenti nav norādīti ne pieteikumā, ne apelācijas sūdzībā, līdz ar to senatoru kolēģija to nevērtēs un tie nevar būt pamats

apšaubīt apgabaltiesas sprieduma tiesiskumu.

[6] Ievērojot minēto, senatoru kolēģija atzīst, ka kasācijas sūdzības argumenti nerada šaubas par apgabaltiesas sprieduma tiesiskumu, kā arī kasācijas tiesvedībai nav nozīmes judikatūras veidošanā. Līdz ar to kasācijas tiesvedības ierosināšana ir atsakāma.

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 338.panta otro daļu un 338.[1]panta otrās daļas 2.punktu, senatoru kolēģija

nolēma

atteikt ierosināt kasācijas tiesvedību sakarā ar /Persona A/ kasācijas sūdzību par Administratīvās apgabaltiesas 2025.gada 5.decembra spriedumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Senatore L. Slica Senatore L. Konošonoka Senatore R. Vīduša